

Beregnet til

Konsekvensutredning for ny tollstasjon ved Neiden

Dokument type

Fagrapport naturmangfold

Dato

September 2025

Konsekvensutredning naturmangfold

Ny kontrollstasjon ved Neiden

Konsekvensutredning naturmangfold

Ny kontrollstasjon ved Neiden

Oppdragsnavn **Ny kontrollstasjon Neiden**
Prosjekt nr. **378020274-010**
Mottaker **Statsbygg**
Dokument type **Fagrapport med KU naturmangfold**
Versjon **01**
Dato **01.10.2025**
Utført av **Anna Moldestad Næss**
Kontrollert av **Aidan Cameron MacDougald**
Godkjent av **Marie Dølør McDougall**
Beskrivelse **Fagrapport med konsekvensutredning for tema naturmangfold for ny tollstasjon ved Neiden. Rapporten inneholder også vurderinger knyttet til konsekvenser for naturmangfold for områder i Finland som kan bli direkte eller indirekte berørt, samt vurderinger av mulige restaureringstiltak ved den gamle kontrollstasjonen.**

Rambøll
Harbitzalléen 5
Postboks 427 Skøyen
0213 Oslo

T +47 22 51 80 00
<https://no.ramboll.com>

Innholdsfortegnelse

1.	Sammendrag	2
2.	Innledning	3
3.	Metode	5
3.1	Vurdering av verdi	5
3.2	Vurdering av påvirkning	6
3.3	Vurdering av konsekvens	6
3.4	Avbøtende tiltak	8
3.5	Plan- og influensområde	9
3.6	Alternativer som skal utredes	9
3.7	Beskrivelse av naturmangfoldet	10
3.8	Forbehold	12
3.9	Kunnskapsgrunnlaget	12
3.10	Vurdering av planen etter naturmangfoldloven §§ 8-12	12
4.	Beskrivelse av prosjektet	13
5.	Dagens situasjon	13
5.1	Verneområder og viktige naturtyper	14
5.2	Arter	14
5.3	Landskapsøkologiske sammenhenger	16
6.	Konsekvensutredning	16
6.1	Inndeling i delområder	16
6.2	Vurdering av verdi	17
6.3	Avbøtende tiltak som legges til grunn i utredningen	18
6.4	Vurdering av påvirkning	18
6.5	Vurdering av konsekvens	20
6.6	Usikkerhet	21
6.7	Forslag til avbøtende tiltak som ikke er lagt til grunn i konsekvensutredningen	21
7.	Utredning av planforslaget i henhold til naturmangfoldloven §§ 8-12	22
7.1	§ 8 – kunnskapsgrunnlaget	22
7.2	§ 9 – Føre-var-prinsippet	22
7.3	§ 10 – Økosystemtilnærming og samlet belastning	22
7.4	§ 11 – kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver	22
7.5	§ 12 – Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder	22
8.	Oppsummering/konklusjon	23

1. Sammendrag

Den nye kontrollstasjonen mot finskegrensa ved Neiden er planlagt anlagt nordøst i arealet som er avsatt for dette formålet i overordnet plan. Det er ikke viktige naturtyper eller andre viktige naturverdier innenfor tiltaksområdet, men en del av et større myrkompleks er delvis innenfor plangrensa. På det nærmeste er tiltaksområdet i underkant av 60 meter unna myrkanten, og midlertidig riggområde som er planlagt delvis utenfor formålsgrensa har en buffer på minimum 5 meter fra myrkanten for å minimere risikoen for uønsket negativ påvirkning ved eventuelle hendelser.

Størsteparten av planområdet har «noe verdi» med tanke på naturmangfold, men influensområdet er definert til å også omfatte nærliggende viktig elgtrekk nord for området, og denne har «middels verdi» for naturmangfold. Selv om tiltaket ikke påvirker viktige naturverdier direkte, er det snakk om utbygging av et areal som i dag er et område med «vanlig» natur for området. Dette, sammen med nærheten til viktig elgtrekk, gjør at tiltakets samlede konsekvens er vurdert som «**noe negativ konsekvens**». Det er ikke snakk om økt trafikk eller aktivitet sammenlignet med dagens situasjon sett i et større perspektiv, men denne aktiviteten flyttes fra der den er i dag, til dette nye området hvor det i dag kun er gjennomkjøring.

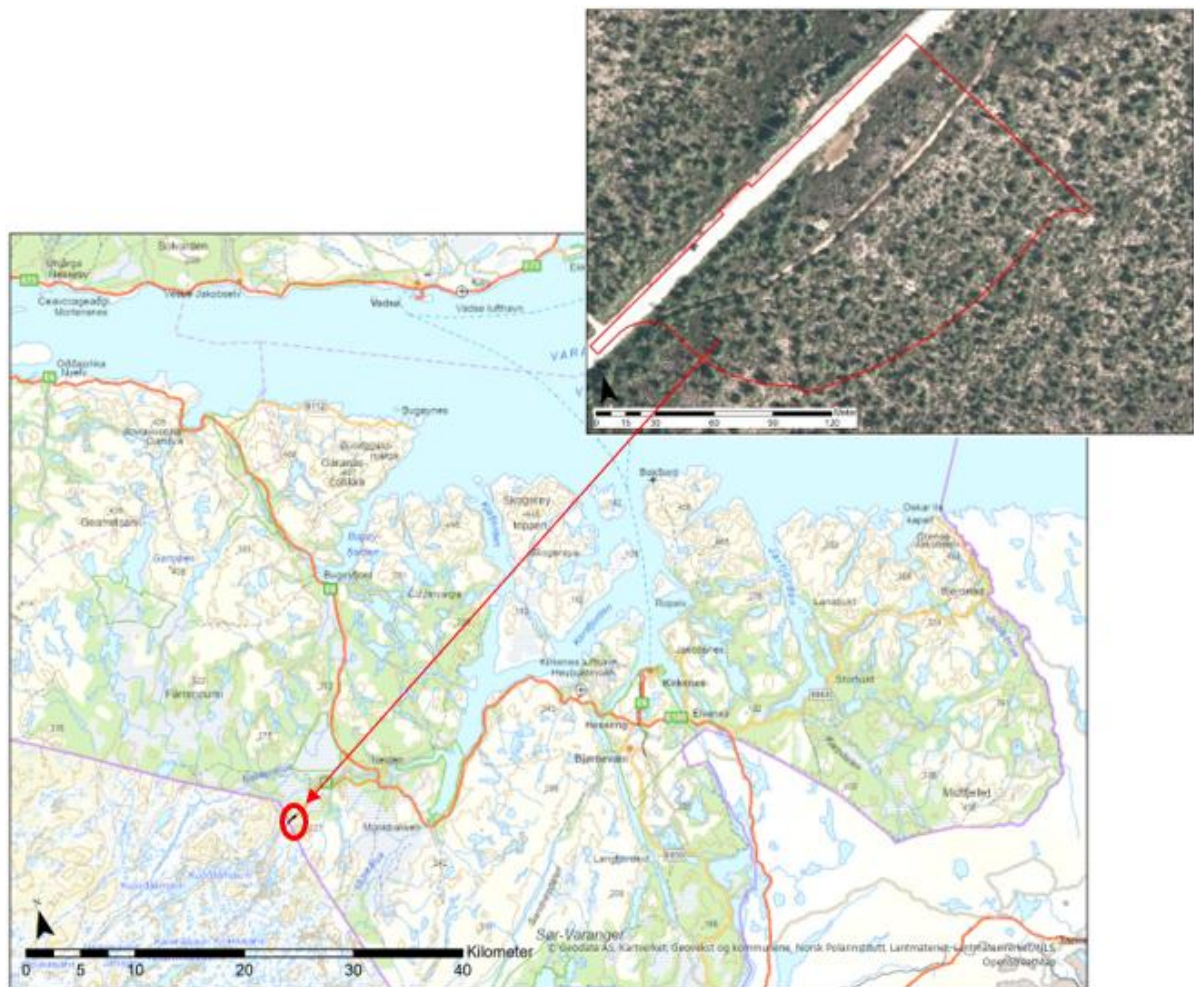
Som et avbøtende tiltak som ikke er en del av konsekvensutredningen, skal det utføres restaurering av området hvor dagens tollstasjon ligger. I forbindelse med dette anbefales det at toppmasser og busker/trær fra planområdet tas vare på og benyttes i revegeteringen. Dette er et område hvor slik revegetering går relativt sakte, og ved å benytte masser og planter fra det nye området vil det gi revegeteringa god hjelp.

Kunnskapsgrunnlaget om områdets naturverdier er vurdert som tilstrekkelig i henhold til naturmangfoldloven § 8, og føre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse. Med tanke på samlet belastning er det snakk om utbygging av et areal som i dag er et naturområde. Det er ikke viktige naturtyper som blir berørt av tiltaket, og ikke rødlistearter som blir berørt av tiltaket, men likevel er det nedbygging av et areal med «vanlig» natur, og påvirker også et registret viktig elgtrekk indirekte. Således vil utbyggingen medføre noe økt belastning av økosystemet på lokalt nivå.

Med tanke på alternativ plassering har det vært en prosess i forkant av reguleringsarbeidet hvor ulike alternative lokasjoner er vurdert. Det er flere elementer som har vært vurdert i denne prosessen, som for eksempel reindriftsfaglige og tollfaglige vurderinger. Det er blant annet sannsynlighet for kvikkleire som ligger til grunn for at det ikke er aktuelt å legge den nye stasjonen i området der dagens tollstasjon ligger. For ytterligere informasjon, se nærmere beskrivelse i planbeskrivelsen.

2. Innledning

Dagens kontrollstasjon ved grensa mellom Norge og Finland ved Neiden ligger omtrent 4,5 km fra grensa og på feil side av veien. I tillegg er ikke dagens kontrollstasjon dimensjonert etter dagens krav for slike kontrollstasjoner. Derfor er det igangsatt arbeid med reguleringsplan for ny kontrollstasjon på riktig side av veien, nærmere riksgrensa (Figur 1).

Figur 1: Det aktuelle området for ny kontrollstasjon ved Neiden

Den nye tollstasjonen skal dimensjoneres for modulvogntog, men alle typer kjøretøy skal kunne kontrolleres. Plankartet for reguleringsplanen er vist i Figur 2.

[illegible]

Figur 3: Illustrasjonsplan for den nye kontrollstasjonen.

3. Metode

Planarbeidet for ny kontrollstasjon utløser ikke automatisk krav om KU med planprogram etter forskrift om konsekvensutredninger, § 6, men er vurdert å fanges opp av vedlegg II jf. § 8. På bakgrunn av vurdering etter § 10, vurderes det at kunnskapsgrunnlaget for naturmangfold er mangelfullt. Det utarbeides derfor konsekvensutredning for naturmangfold iht. Miljødirektoratets håndbok M-1941. Det er kun ett hovedalternativ som vurderes opp mot nullalternativet i dette tilfellet.

Ved vurdering og analyse av terrestrisk naturmangfold, som er ett av de ikke-prissatte temaene, er tre begreper sentrale i den endelige avgjørelsen.

1. Verdi – hvor stor betydning et område har i et nasjonalt perspektiv
2. Påvirkning – hvordan området påvirkes som følge av tiltaket
3. Konsekvens – sammenstilling av verdi og påvirkning

Verdien og påvirkningen av hvert fagtema sammenlignes for å bestemme konsekvensene av prosjektet sammenlignet med nullalternativet. Metoden er i hovedsak delt opp i seks steg:

- Inndeling i delområder: Inndeling av utredningsområdet i mindre områder for å vurdere konsekvens.
- Verdisetting av delområder: Delområdene gis en verdi, basert på kriterier (verditabell) i metodikken.
- Vurdering av påvirkning på delområder: Vurdering av hvordan planen vil påvirke verdiene i delområdene som er identifisert i steg 2.
- Vurdere konsekvens for hvert delområde: Konsekvensen er et resultat av områdets verdi og tiltakets påvirkning på denne verdien. Konsekvensviften benyttes for å angi konsekvensen tiltaket har på delområdet.
- Vurdere konsekvensen for fagtemaet: Dersom utredningsområdet er delt inn i flere delområder, sammenstilles konsekvensen for alle delområdene og det gis en samlet konsekvensvurdering for fagtemaet.

3.1 Vurdering av verdi

Med verdi menes en vurdering av hvor stor betydning et område har i et nasjonalt perspektiv, og gjennom verddivurderingen skiller en mellom verdifulle og mindre verdifulle delområder. Status og forutsetninger for det aktuelle utredningstema innenfor planområdet blir beskrevet og vurdert. Verddivurderingene angis på en glidende skala fra «ubetydelig» til «svært stor». Vurderingen skal vises på en figur der verdien markeres med en pil på en linjal som vist i Tabell 1. Linjalen er sammenfallende med x-aksen i konsekvensvifta i Figur 4. Skalaen er glidende, og pilen skal flyttes mot venstre eller høyre for å nyansere verddivurderingen.

Tabell 1: Skala for verddivurdering

Verdi	Uten betydning for KU	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
			▲		

3.2 Vurdering av påvirkning

Vurderingen av påvirkningen omfatter hvordan og i hvilken grad naturverdier i plan- og influensområdet vil bli berørt av tiltaket.

Vurderingene av påvirkning angis på en skala fra sterkt forringet til forbedret. Ingen endring utgjør nullpunktet på skalaen. Ubetydelig endring representerer påvirkning nær null. Vurderingen vises som i Tabell 2. Skalaen på negativ side (forringelse), er mer finmasket enn skalaen på positiv side (forbedringer), fordi viktige forskjeller i påvirkning på miljøverdier krever høy presisjon i beskrivelse av skaden. Positive påvirkninger vil i stor grad avhenge av detaljutforming og er mer prisgitt usikre forutsetninger. Skalaen er glidende og pilen flyttes oppover eller nedover for å nyansere vurderingen av påvirkning. Linjalen er sammenfallende med y-aksen i konsekvensviften.

God kunnskap om planen og tiltaket er viktig for å vurdere hvordan en plan eller et tiltak påvirker et delområde. Kunnskap om anleggsperioden, og hvilke skadereduserende tiltak som inngår er viktig i vurdering. Utreder skal vurdere om planen eller tiltaket vil virke positivt eller negativt på et delområde. Påvirkning skal vurderes i forhold til situasjonen i nullalternativet.

Avbøtende tiltak skal inkluderes i vurderingen av påvirkningsgrad dersom de er forutsatt gjennomført.

Tabell 2: Skala for vurdering av påvirkning. Hvert fagtema har temaspesifikke tabeller for vurdering av påvirkning.

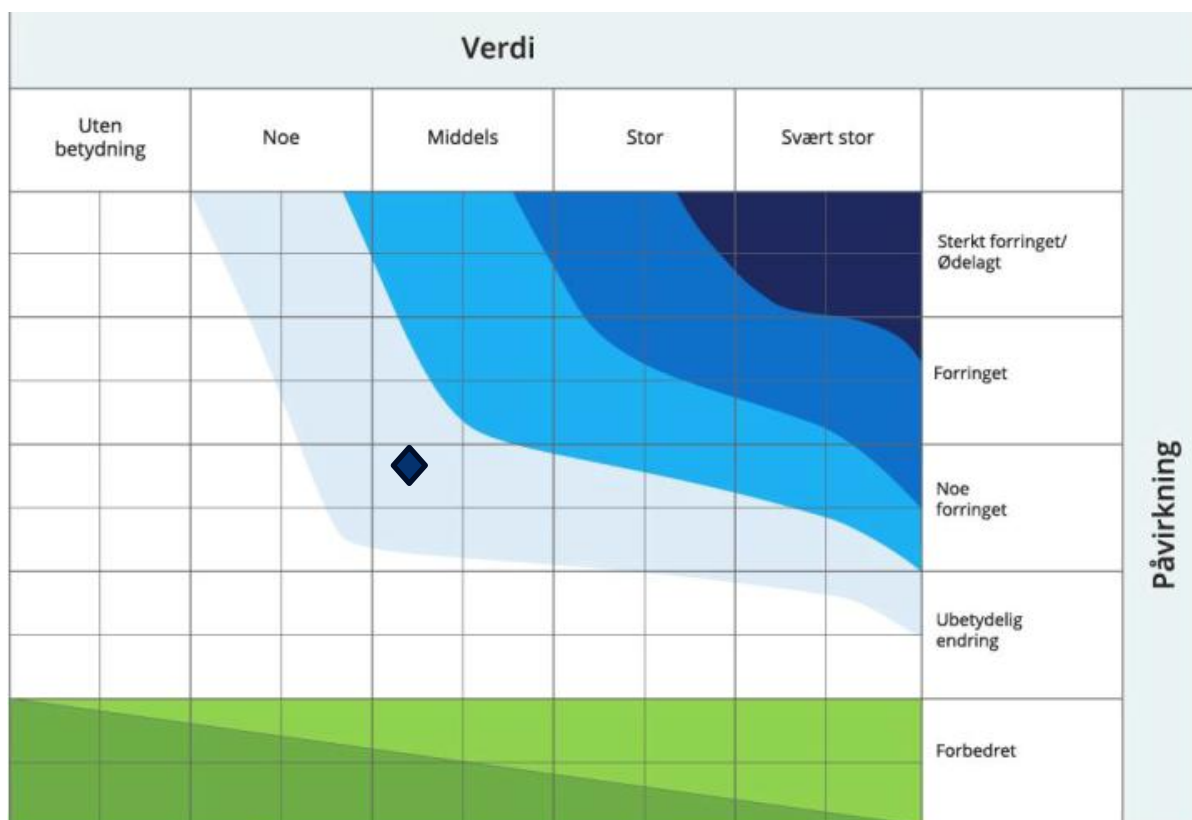
Grad av påvirkning	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
	▲				

3.3 Vurdering av konsekvens

I vurdering av konsekvensgraden blir verdiene sammenstilt med tiltakets påvirkning. Konsekvensen inneholder både de fordeler og ulemper tiltaket medfører i forhold til referansesituasjonen.

Konsekvensen av tiltaket vil vurderes opp mot nullalternativet/referansesituasjonen og et tiltak kan både ha positive og negative konsekvenser for et fagtema. Konsekvensen av avbøtende tiltak vurderes for både anleggs- og driftsfasen for alle fagtemaer, men det er kun avbøtende tiltak som er sikret i planen (kart og bestemmelser) som inngår i selve konsekvensvurderingen. Konsekvensgraden illustreres i en konsekvensvifte, jf. Figur 4. Dette gjøres for hvert alternativ som konsekvensutredes. Skalaen for konsekvens går fra 4 minus til 4 pluss, jf. Tabell 3.

Figur 4: Konsekvensviften viser hvor alvorlig konsekvensene av planen eller tiltaket forventes å bli. Kilde: Miljødirektoratets veileder M-1941.

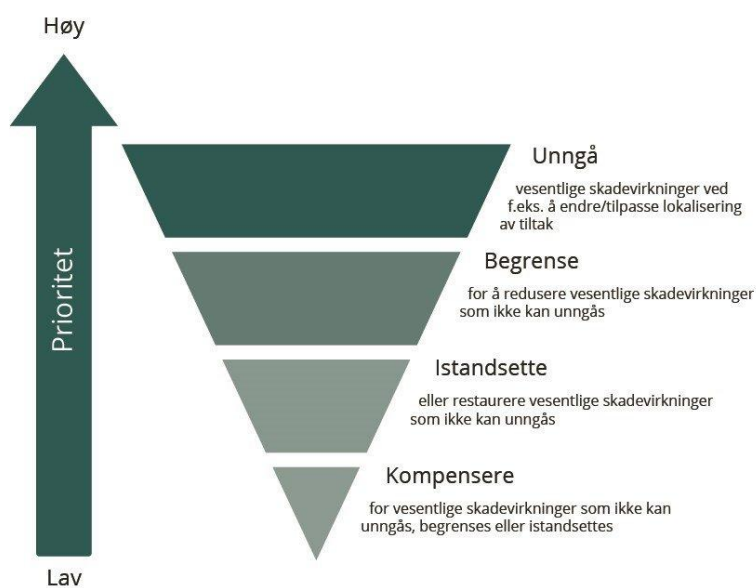
Tabell 3: Skala og veiledning for konsekvensvurdering av delområder etter Miljødirektoratets veileder M-1941.

Konsekvensgrad for delområder	Forklaring
Svært stor negativ konsekvens (4-)	Den mest alvorlige konsekvensgraden som kan oppnås for delområdet. Brukes kun for delområder med stor eller svært stor verdi.
Stor negativ konsekvens (3-)	Stor konsekvens for delområdet ihht. konsekvensviften.
Middels negativ konsekvens (2-)	Middels negativ konsekvens for delområdet ihht. konsekvensviften.
Noe negativ konsekvens (1-)	Noe negativ konsekvens for delområdet ihht. konsekvensviften.

Konsekvensgrad for delområder	Forklaring
Ubetydelig konsekvens (0)	Ingen eller ubetydelig konsekvens for delområdet ihht. konsekvensviften.
Noe/middels positiv konsekvens (1/2+)	Noe/middels positiv konsekvensgrad for delområdet ihht. konsekvensviften.
Stor/svært stor positiv konsekvens (3/4+)	<p>Stor/Svært stor positiv konsekvens for delområdet ihht. konsekvensviften.</p> <p>Brukes i hovedsak der områder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket.</p>

3.4 Avbøtende tiltak

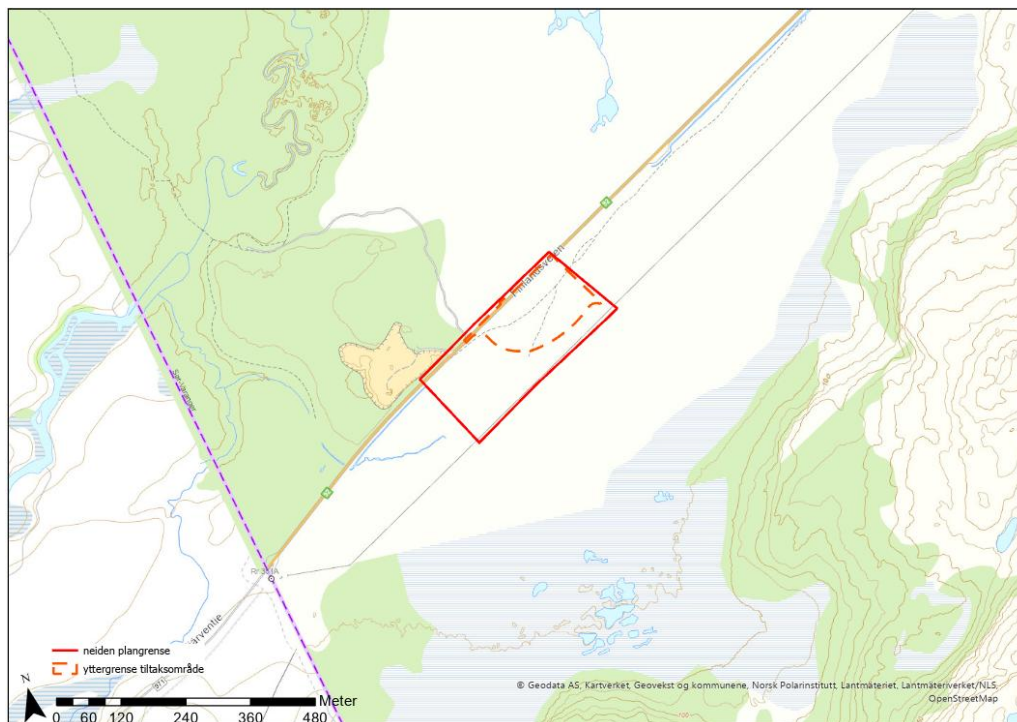
Avbøtende tiltak som er sikret i planens kart og bestemmelser, inngår i vurderingen av tiltakets konsekvens. Andre avbøtende tiltak vil også anbefales/vurderes, men holdes utenom selve konsekvensutredningen så lenge de ikke er tatt inn som en sikret del av prosjektet. Tiltak skal prioriteres i rekkefølgen vist i Figur 5.

Figur 5: Tiltakshierarki, hentet fra M-1941.

3.5 Plan- og influensområde

Planområdet er innenfor grensen fra overordnet plan, men omfatter ikke hele dette arealet fra den overordnede planen. Planområdet er også redusert sammenlignet med varslet planområde, som omfattet både hele arealet fra overordnet plan, og det nedlagte masseuttaket nordvest for veien. Selve kontrollstasjonen er planlagt nordvest i planområdet (Figur 6).

Figur 6: Plan- og tiltaksområdet for den nye tollstasjonen.

Influensområdet for planen følger i stor grad plangrensa, men for hjortevilt er influensområdet vurdert som den nærliggende registrerte trekkveien nord for tiltaksområdet. Det er også gjort en vurdering av hvorvidt arealer innenfor Finland sine grenser blir indirekte berørt. Med tanke på fugl, er det ikke vurdert at influensområdet er større enn selve planområdet, se nærmere vurdering av dette i kapittel 5.2.4, side 15.

3.6 Alternativer som skal utredes

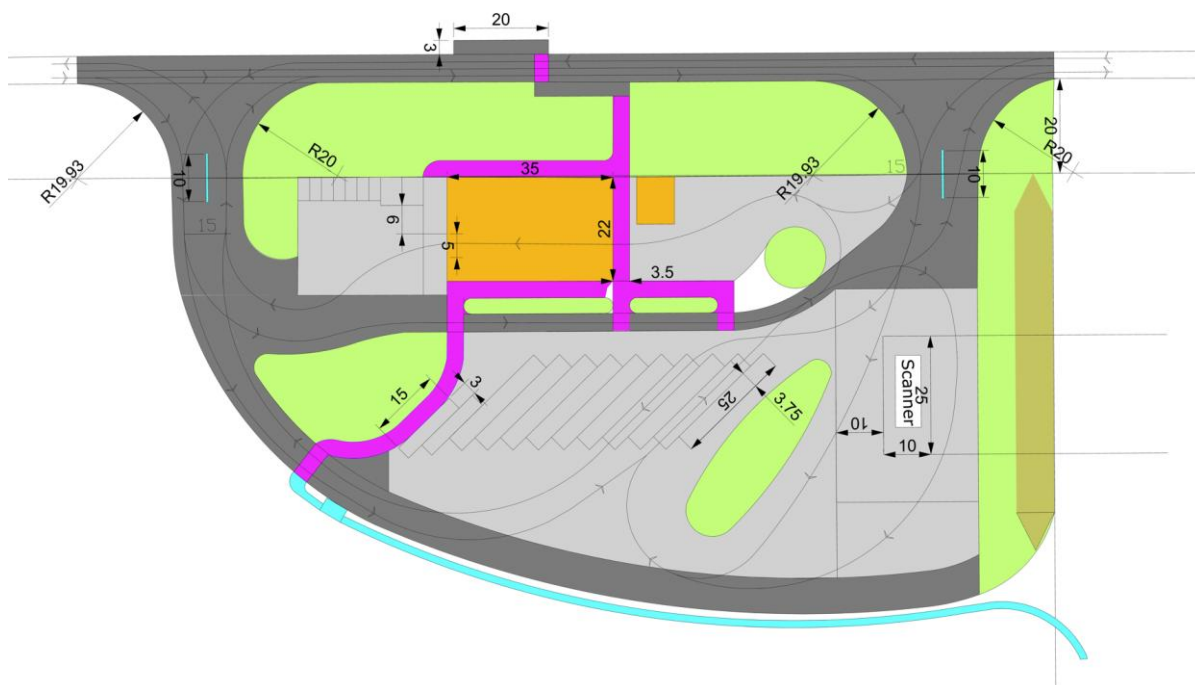
3.6.1 Nullalternativet

Nullalternativet beskriver den forventede situasjonen dersom tiltaket ikke gjennomføres. Det tar utgangspunkt i dagens miljøtilstand og forventet utvikling i området. Dette inkluderer tiltak som er hjemlet i allerede stadfestede planer, selv om de ennå ikke er realisert. Ifølge veileder M-1941 skal nullalternativet derfor inneholde en beskrivelse av den nåværende situasjonen basert på tilgjengelig kunnskap, i tillegg til planer som har fått tillatelse eller finansiering. Reguleringsplaner som er vedtatt innenfor influensområdet de siste fem årene, inkluderes også, ettersom det kan antas at disse kommer til å bli bygd ut. I dette tilfellet innebærer nullalternativet at området ikke bygges ut, men forblir ubebygd som det er i dag.

3.6.2 Utredningsalternativet

Utredningsalternativet innebærer at ny kontrollstasjon etableres nordøst i planområdet. Utbyggingen innebærer etablering av nødvendig bebyggelse, samt nødvendig areal for å drifte

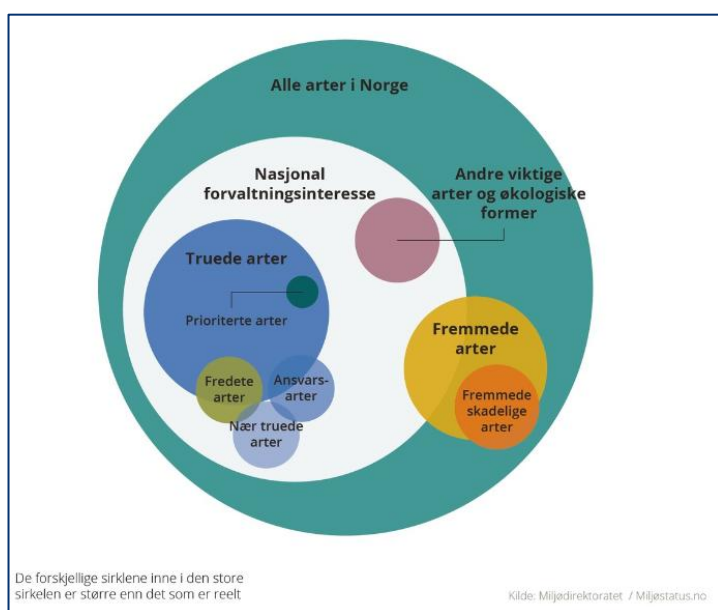
kontrollstasjonen på en hensiktsmessig måte. Se illustrasjonsplanen for å se nærmere utforming av tiltaket (Figur 7).

Figur 7: Illustrasjonsplan for etableringen av ny kontrollstasjon ved Neiden.

3.7 Beskrivelse av naturmangfoldet

I naturmangfoldloven er naturmangfold definert som biologisk mangfold, landskapsmessig mangfold og geologisk mangfold, som ikke i det alt vesentlige er et resultat av menneskers påvirkning (§ 3). Biologisk mangfold er videre definert som mangfoldet av økosystemer, arter og genetiske variasjoner innenfor artene, og de økologiske sammenhengene mellom disse komponentene. Figur 8 gir en oversikt over forvaltningsinndelingen av arter i Norge.

Figur 8: Forvaltningsinndeling av arter i Norge.

Rapporten er basert på en vurdering av følgende elementer (listen er ikke uttømmende):

Landskapsøkologiske sammenhenger og økologiske funksjonsområder for vilt

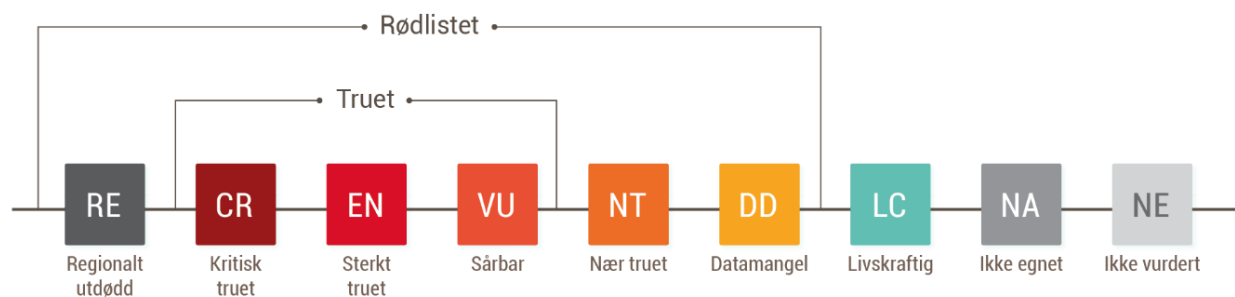
- Områdets funksjon for naturlig viltlevende landpattedyr, fugler, krypdyr og amfibier iht. DN håndbok 11 om viltkartlegging (2000b).
- Områder som oppfyller en økologisk funksjon for en art, slik som hiområde, oppvekstområde, vandrings- og trekkruiter, beiteområde, spill- eller parringsområde, yngleområde, overvintringsområde og leveområde (naturmangfoldloven § 3).

Naturtyper

- Utvalgte naturtyper iht. forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven.
- Viktige naturtyper (A/B/C-verdi) etter DN håndbok 13 om Kartlegging av naturtyper og verdisetting av biologisk mangfold (2007).
- Viktige naturtyper etter Miljødirektoratets instruks for kartlegging etter Natur i Norge (NiN2) systemet, veileder M-2209 (Miljødirektoratet, 2024).
- Rødlistede naturtyper iht. Norsk rødliste for naturtyper (Artsdatabanken, 2018b).
- Viktige livsmiljøer i skog iht. Håndbok for Miljøregistrering i Skog (MiS) (Norsk institutt for skog og landskap, 2002).

Arter av nasjonal forvaltningsinteresse

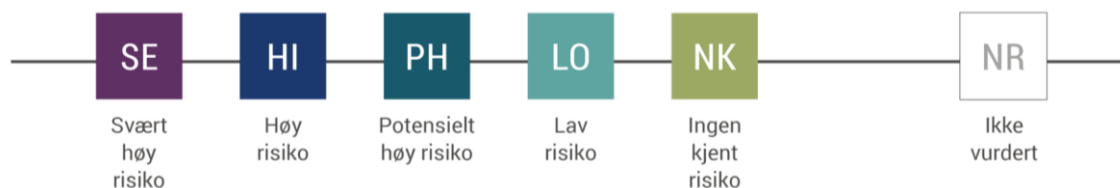
- Rødlistede arter i kategoriene NT, VU, EN og CR (nær truede og truede – se Figur 9), jf. Norsk rødliste for arter (Artsdatabanken, 2021).
- Ansvarsarter; arter med forekomst i Norge som utgjør over 25 % av europeisk bestand.
- Fredede og prioriterte arter; arter fredet etter naturvernloven fra 1970 eller gjennom internasjonale konvensjoner, og arter utnevnt og sikret etter naturmangfoldloven fra 2009 samt egne forskrifter.
- Andre spesielt hensynskrevende arter; arter Miljødirektoratet mener bør gis spesiell oppmerksomhet, som ikke fanges opp av øvrige kriterier.

Figur 9: De ni kategoriene som brukes i regionale rødlisteprosesser etter Den internasjonale naturvernunionen (IUCN) sin metodikk. Kilde: Artsdatabanken.no

Fremmede skadelige arter

Fremmede arter er arter som ikke forekommer naturlig i Norge. Med dette menes arter som kom til Norge etter år 1800, og har vært sammenhengende reproduserende uten menneskelig hjelp i mer enn 10 år. De fremmede artene er risikovurdert på Artsdatabankens Fremmedartsliste (Artsdatabanken, 2023) der risikokategorien er bestemt av artens økologiske effekt og potensiale for spredning og etablering. Inkludert i rapporten er arter med potensielt høy (PH), høy (HI) og svært høy risiko (SE) for stedegent naturmangfold (se Figur 10). De øvrige risikoklassene er lav risiko (LO) og ingen kjent risiko (NK). Kravene til aktsomhet i forbindelse med virkninger og tiltak som kan medføre spredning av fremmedarter er lovfestet i forskrift om fremmede organismer (Lovdata, 2016).

Figur 10: Kategoriene for klassifisering av økologisk risiko. Kilde: Artsdatabanken.no.

3.8 Forbehold

Resultatene i utredningen er gjeldende med følgende begrensninger og forbehold. Området som er vurdert samsvarer med planavgrensning i Figur 6. Rapportens vurderinger er kun gjeldende for dette området. Ved eventuelle endringer eller utvidelser av plangrensen må ny vurdering gjennomføres av fagressurs. Videre tas det forbehold om at det kan finnes uoppdagede naturelementer av verdi som ikke er fanget opp i offentlige databaser eller under befaring av området.

3.9 Kunnskapsgrunnlaget

Metoden som har blitt benyttet til å utføre konsekvensutredningen for dette prosjektet er basert på både feltarbeid og skrivebordsarbeid. Området er kartlagt av naturforvalter i vekstsesong. Skriveborsvurderingen er basert på offentlig tilgjengelig informasjon, hentet fra offentlige databaser og tilgjengelige relevante rapporter inkludert tidligere påbegynt reguleringsarbeid.

Konsekvensutredningen er basert på følgende offentlige databaser:

- Miljødirektoratets «Naturbase»
- Artsdatabankens «Artskart»
- NIBIOs karttjeneste «Kilden», for flere av fagtemaene, herunder landskap og naturressurser
- Hjorteviltregisteret (fellingsstatistikk for elg, hjort, rådyr og villrein)
- Kommunale vilt- og fiskemyndigheter.
- Statens kartverks «Norge i bilder»

Ytterligere detaljer om referanser er opplistet til slutt i konsekvensutredningen.

3.10 Vurdering av planen etter naturmangfoldloven §§ 8-12

Alle reguleringsplaner skal vurderes opp mot prinsippene i naturmangfoldloven, kapittel II, §§ 8-12. Dette innebærer følgende vurderinger:

3.10.1 § 8 – Kunnskapsgrunnlaget

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

3.10.2 § 9 – Føre-var-prinsippet

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

3.10.3 § 10 – Økosystemtilnærming og samlet belastning

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

3.10.4 § 11 – Kostandene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

3.10.5 § 12 – Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

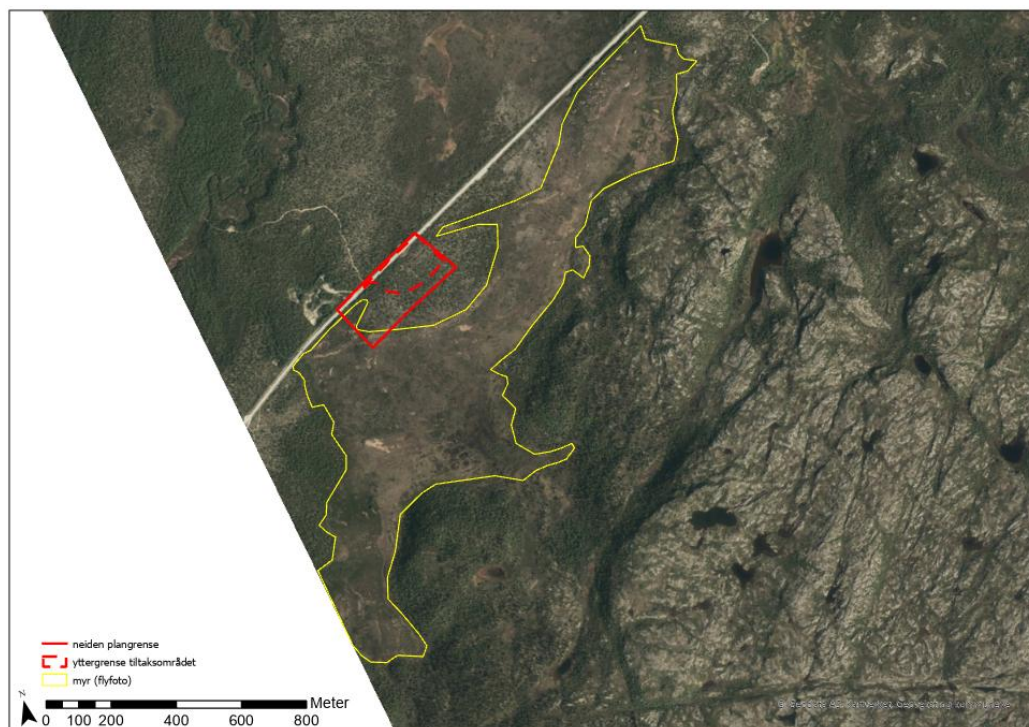
For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

4. Beskrivelse av prosjektet

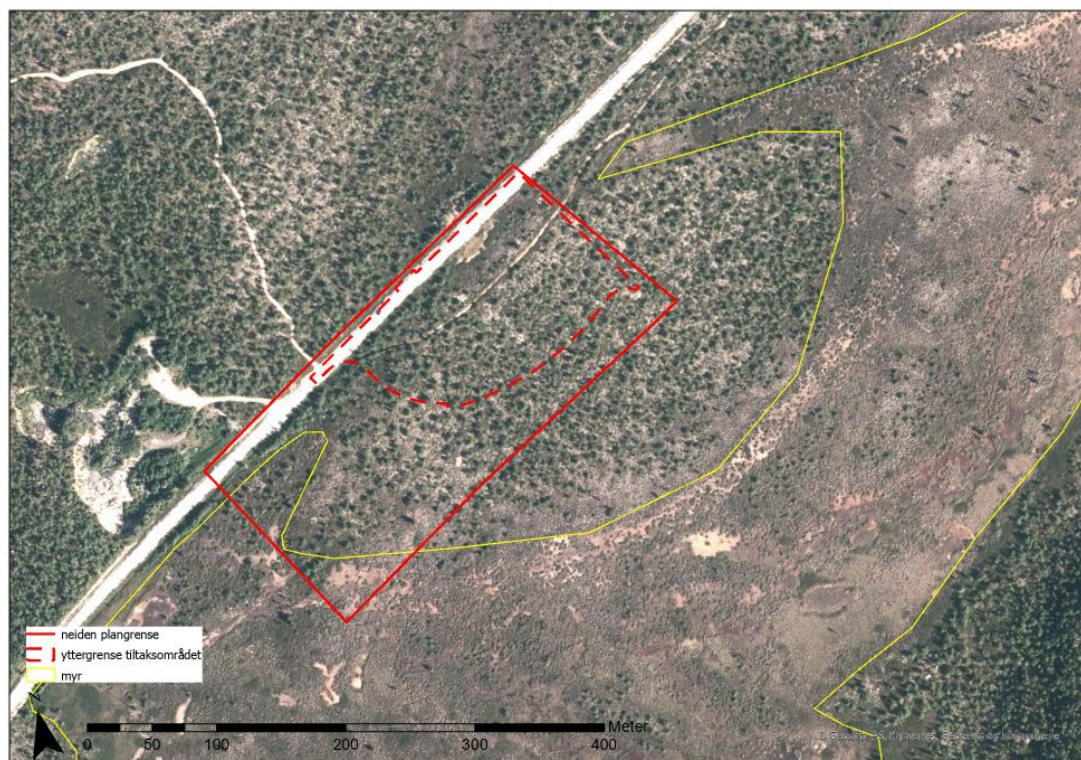
Tiltaket innebærer at det anlegges ny kontrollstasjon ved finskegrensa, innenfor området avsatt til dette formålet i overordnet plan. Selve tiltaket innebærer etablering av nødvendig infrastruktur og bebyggelse for et slikt anlegg. For nærmere beskrivelse vises det til beskrivelse av tiltaket i planbeskrivelsen, og i illustrasjonsplanen som er vist i Figur 7, side 10.

5. Dagens situasjon

Planområdet ligger i overkant av 500 meter fra grensa til Finland, og består av vegetert fastmark med utkanten av et større myrkompleks såvidt innenfor området (Figur 11 og Figur 12). Selve tiltaksområdet inkludert midlertidig riggområde ligger i sin helhet på fastmark med en buffer mot myra.

Figur 11: Flyfoto som viser det aktuelle området, og tilgrensende myrkompleks

Figur 12: Nærmere flyfoto som viser området hvor den nye tollstasjonen skal anlegges og det tilgrensende myrkomplekset.

5.1 Verneområder og viktige naturtyper

Det er ikke verneområder eller viktige naturtyper innenfor det aktuelle området; det er hverken registrert slike områder tidligere, eller i forbindelse med den prosjektspesifikke kartleggingen i området.

5.2 Arter

Det finnes en del vanlige arter med livskraftige bestander i det aktuelle området, hovedsakelig planter. Arter som ble registrert i forbindelse med den prosjektspesifikke kartleggingen er blant annet (lista er ikke uttømmende): bjørk, rogn, furu, stedvis mye geitrams, og spredt med finnmarkspors. Åpne fastmarksområder har hovedsakelig innslag av bjørk og vier i busk- og tresjiktet, mens felt- og bunnsjiktet inneholder mye krekling, blokkebær og dvergbjørk. Artssammensetningen i våtmarksarealer tilsier at myrkomplekset er fattig jordvannsmyr.

5.2.1 Rødlistearter

Det er registrert sivhauk (NT) og fiskemåke (VU) i nærområdet; sivhauken er registrert i forbindelse med forflytting. Områdets karakter tilsier ikke at disse artene er spesifikt tilknyttet det aktuelle området, eller områder som vil bli påvirket av den nye kontrollstasjonen. Det er derfor ikke vurdert egne delområder for disse artene.

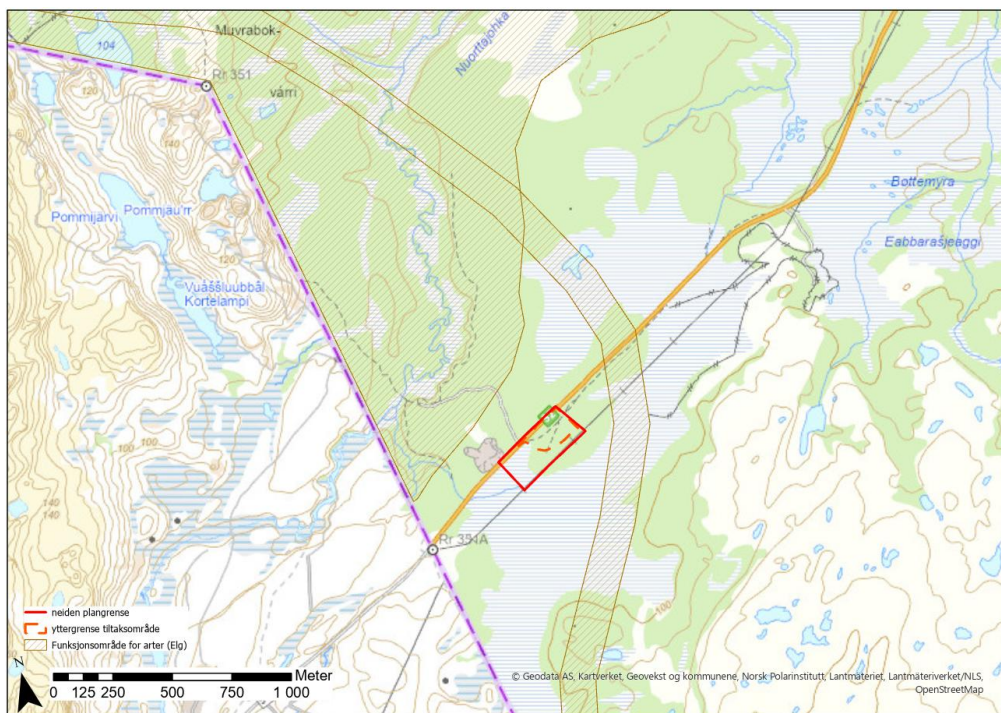
5.2.2 Fremmedarter

Det er ikke registrert fremmedarter i det aktuelle området, og det ble heller ikke funnet noen i forbindelse med den prosjektspesifikke kartleggingen i 2025.

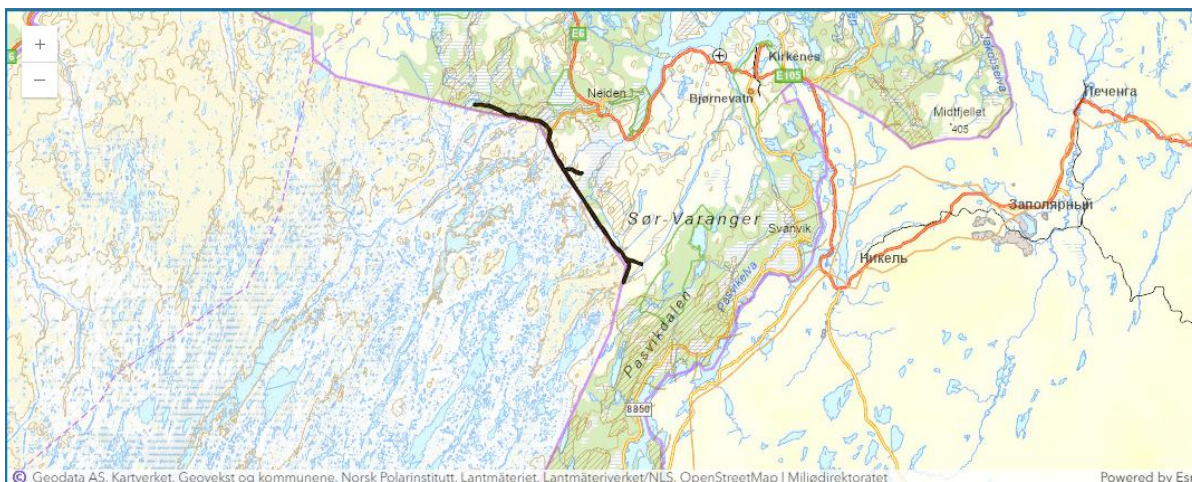

5.2.3 Vilt

Det er registrert et elgtrekk nord for det aktuelle området (Figur 13). Elgtrekket er registrert med verdi «viktig», og går langs riksgrensa mellom områdene rundt Geadgesuolojávri og Radjoaivi (Figur 14).

Figur 13: Registrerte funksjonsområder for Elg (elgtrekk og beiteområde) rett i nærheten av planområdet for ny kontrollstasjon

Figur 14: Utsnitt fra det registrerte elgtrekkets faktaark, som viser hele trekket.

5.2.4 Økologiske funksjonsområder

Selve planområdet er ikke registrert som økologisk funksjonsområde for arter. Utover at det er et vegetert område og dermed et potensielt habitat for en rekke arter, gjør nærheten til trafikkert vei at det sannsynligvis ikke er et viktig areal for mange arter selv om det finnes arter i området.

Det er registrert to forekomster av fugl i området i artsdatabankens artskart. Det ene er registrert overflyvende sivhauk, det andre er en fiskemåke. Med tanke på sivhauken er databasen for

sensitive artsdata sjekket, og området er ikke et funksjonsområde for denne arten. Denne registreringen er derfor ikke tatt med videre i konsekvensutredningen. Når det gjelder fiskemåka er det mye usikkerhet knyttet til både aktivitet og presisjon for registreringen, og områdets karakter, som ikke innehar noen spesielle verdier for arten, gjør at denne registreringen heller ikke er tatt med videre i denne konsekvensutredningen.

5.3 Landskapsøkologiske sammenhenger

Det nærliggende registrerte elgtrekket er viktig for arten i området og binder sammen ulike beitearealer. Det er derfor viktig at dette trekket opprettholdes og ikke blir brutt. Dette er et trekk som har eksistert i lang tid og som også påvirkes av andre endringer og aktiviteter i området. Utenom det registrerte elgtrekket er det ikke kjente landskapsøkologiske sammenhenger som blir berørt av utbyggingen utover det konkrete arealtapet.

6. Konsekvensutredning

6.1 Inndeling i delområder

Planområdet deles inn i fire ulike delområder, basert på informasjonen om området som er beskrevet i kapittel 5 over. For å se områdene i kart, se Figur 15. Disse delområdene er beskrevet i det følgende:

6.1.1 Delområde 1: Fastmarksområdet

Delområde 1 består av fastmarksarealene i planområdet. Det er ikke arealer innenfor dette området som kvalifiserer til å utfigureres som viktig naturtype i henhold til Miljødirektoratets instruks for utvalgskartlegging (M-2209), men området er et vegetert areal uten særlig menneskelig påvirkning på vegetasjon i dag.

6.1.2 Delområde 2: Myrområdet

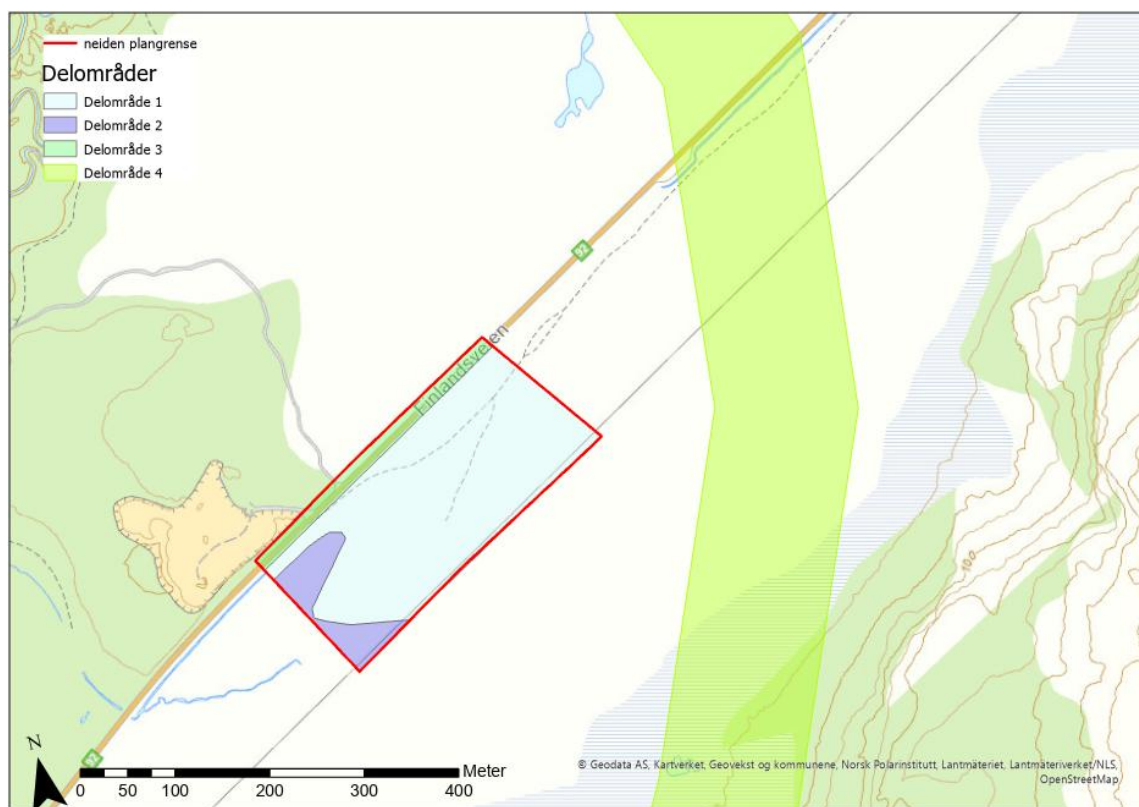
Arealet som består av myr i området er vurdert som et delområde. Grensen går mot fastmarkarealene som myrkomplekset grenser til. Delområdet oppfyller ikke kriteriene for å kartlegges som viktig naturtype i henhold til Miljødirektoratets instruks for utvalgskartlegging (M-2209), men er likevel såpass grunnleggende ulikt fastmarksarealene i området, slik at det er naturlig å vurdere dette arealet som et eget delområde.

6.1.3 Delområde 3: Veien

Delområde 3 består av dagens vei med kanter.

6.1.4 Delområde 4: (Influensområde: Elgtrekk og beiteområde)

Delområde 3 er ikke innenfor plangrensa, men inngår i planens influensområde. Det er et registrert viktig vilttrekk (elg), som binder sammen større beitearealer i nord og sør.

Figur 15: Inndeling i delområder for konsekvensutredningen.

6.2 Vurdering av verdi

Tabell 4: Verdivurdering av delområde 1 – Fastmarksområdet

Delområde 1: Fastmarksområdet					
Beskrivelse					
Verdi	Uten betydning for KU	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Begrunnelse	Området er et vegetert areal med vanlig vegetasjon, og har noe verdi som relativt urørt vegetert område med funksjon for vanlige arter.				

Tabell 5: Verdivurdering av delområde 2 - Myrområdet

Delområde 2: Myrområdet					
Beskrivelse					
Verdi	Uten betydning for KU	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Begrunnelse	Området er skilt ut som eget delområde, fordi det er myr. Området er ikke av en slik karakter at verdien blir høyere enn «noe verdi».				

Tabell 6: Verdivurdering av delområde 3: Dagens veiareal

Delområde 3: Dagens veiareal					
Beskrivelse					
Verdi	Uten betydning for KU	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
	▲				
Begrunnelse	Området er en vei med veikant, og er uten betydning for KU.				

Tabell 7: Verdivurdering av delområde 4 - Elgtrekk (influensområde).

Delområde 4: Elgtrekk (Influensområde)					
Beskrivelse					
Verdi	Uten betydning for KU	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
	▲				
Begrunnelse	Middels fordi det er et viktig vilttrekk (verdi «Viktig» i naturbase).				

6.3 Avbøtende tiltak som legges til grunn i utredningen

Det er kun tiltak som er sikret gjennom planen (i plankart og bestemmelser), eller som er innarbeidet i utformingen av tiltaket, som kan legges til grunn for vurdering av konsekvens. Det er derfor kun disse som er med i vurderingen av påvirkning. I utformingen av ny kontrollstasjon ved Neiden, betyr det at følgende tiltak er lagt til grunn i vurderingen av påvirkning:

- 1) Selve tiltaksområdet legges utenom myrområdet

6.4 Vurdering av påvirkning

Tabell 8: Vurdering av påvirkning for delområde 1

Delområde 1: Fastmarksområdet					
Grad av påvirkning	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
	▲				
Begrunnelse	Området blir i stor grad dekket av harde flater (asfalt), bebyggelse og tilhørende nødvendig infrastruktur. Det blir lite igjen av opprinnelig vegetasjon, og områdets aktivitet vil gjøre at området ikke vil være et aktuelt funksjonsområde for arter.				

Tabell 9: Vurdering av påvirkning for delområde 2

Delområde 2: Myrområdet					
Grad av påvirkning	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
	▲				
Begrunnelse	Området blir ikke direkte berørt. Det er lagt inn en buffer på 5 meter fra myrkanten til det midlertidige riggområdet for å hindre at dette vil påvirke myra.				

Tabell 10: Vurdering av påvirkning for delområde 3

Delområde 3: Dagens vei					
Grad av påvirkning	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
	▲				
Begrunnelse	Veien skal i stor grad være som den er i dag, men med inn- og utkjøring til og fra den nye kontrollstasjonen. Området får ubetydelig endring av den nye kontrollstasjonen.				

Tabell 11: Vurdering av påvirkning for delområde 4

Delområde 4: Elgtrekk (Influensområde)					
Grad av påvirkning	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
	▲				
Begrunnelse	<p>Utbygging av ny kontrollstasjon her uten støyvoll mot nordøst vil ha negativ påvirkning på elgtrekket. På det nærmeste er det ca. 150 meter mellom utbyggingsområdet og elgtrekket slik det er registrert. Det er hovedsakelig lysforurensning og støy i et område som i dag ikke har disse elementene, som vil kunne forstyrre elgen som bruker trekkveien. Området har i dag en vei som hovedsakelig har gjennomgangstrafikk, og dette er aktivitet som elgen i større grad venner seg til over tid, enn det en mer uregelmessig og stasjonær aktivitet knyttet til en kontrollstasjon. Utbyggingen av ny kontrollstasjon vil medføre noe økt aktivitet, ikke i form av økt trafikk, men at kontrollaktiviteten skal gjøres i dette området hvor det bare har vært gjennomkjøring tidligere. Tiltaket vil også medføre økt lys- og lydforurensning i området. Sannsynligvis vil trekkveiens verdi bli noe redusert, men de vesentlige funksjonene opprettholdes i relativt stor grad. Det forutsettes at det benyttes lyskilder som minimerer lysforurensningen utover området som har behov for lys, og særlig i retning mot elgtrekket.</p>				

6.5 Vurdering av konsekvens

Konsekvens for alternativ 1							
Delområde 1 Fastmarksarealet							
Grad av konsekvens for delområdene	Stor/svært stor positiv konsekvens	Noe/middels positiv konsekvens	Ubetydelig konsekvens	Noe negativ konsekvens	Middels negativ konsekvens	Stor negativ konsekvens	Svært stor negativ konsekvens
Begrunnelse	Det er i dette området den nye tollstasjonen med nødvendig infrastruktur skal etableres og området vil miste det naturlige preget og eksisterende vegetasjon blir erstattet av bebyggelse og harde flater i stor grad. Dette medfører noe negativ konsekvens.						
Delområde 2 Myrområdet							
Grad av konsekvens for delområdene	Stor/svært stor positiv konsekvens	Noe/middels positiv konsekvens	Ubetydelig konsekvens	Noe negativ konsekvens	Middels negativ konsekvens	Stor negativ konsekvens	Svært stor negativ konsekvens
Begrunnelse	Det planlagte tiltaket er utformet slik at det ikke skal medføre inngrep i myrareal, og det er lagt inn en buffer på 5 meter fra det midlertidige riggområdet. Tiltaket vil ikke påvirke grunnvannsstanden og slik sett ikke påvirke myra på denne indirekte måten heller. Det er lagt inn tiltak for å forhindre at eventuelle episoder med forurensning vil nå myra. Konsekvensen er derfor vurdert som ubetydelig for dette delområdet.						
Delområde 3 Dagens vei							
Grad av konsekvens for delområdene	Stor/svært stor positiv konsekvens	Noe/middels positiv konsekvens	Ubetydelig konsekvens	Noe negativ konsekvens	Middels negativ konsekvens	Stor negativ konsekvens	Svært stor negativ konsekvens
Begrunnelse	Dagens vei med veikant er uten betydning for fagteama naturmangfold og endringene her består av ny inn- og utkjøring til og fra den nye kontrollstasjonen. Konsekvensen vurderes som ubetydelig.						
Delområde 4 Elgtrekk (Influensområdet)							
Grad av konsekvens for delområdene	Stor/svært stor positiv konsekvens	Noe/middels positiv konsekvens	Ubetydelig konsekvens	Noe negativ konsekvens	Middels negativ konsekvens	Stor negativ konsekvens	Svært stor negativ konsekvens
Begrunnelse	Området har middels verdi som et lokalt viktig vilttrekk (landskapsøkologiske sammenhenger). Dersom tiltaket realiseres uten at det etableres støyvoll mot nordøst, vil påvirkningen være mellom noe forringet og forringet. Dette medfører at tiltaket vil ha noe/middels negativ konsekvens.						

6.5.1 Samlet konsekvensgrad og samlet belastning for naturmangfold

Tabell 6-12: Beregning av tiltakets samlet konsekvensgrad ihht. M-1941.

Delområde	Verdi	Påvirkning	Konsekvensgrad
Delområde 1	Noe verdi	Sterkt forringet	Noe negativ konsekvens
Delområde 2	Noe verdi	Ubetydelig	Ubetydelig konsekvens
Delområde 3	Uten betydning for KU	Ubetydelig	Ubetydelig konsekvens
Delområde 4	Middels verdi	Noe forringet/forringet	Noe/middels negativ konsekvens
Samlet konsekvensgrad			Noe negativ konsekvens (øvre del)

6.6 Usikkerhet

Det er relativt lite usikkerhet knyttet til konsekvensutredningen; området er kartlagt etter anerkjent metodikk, og framstår som et oversiktlig område hvor man har god oversikt over naturens utforming og potensial.

6.7 Forslag til avbøtende tiltak som ikke er lagt til grunn i konsekvensutredningen

Det anbefales å vurdere muligheter for å etablere støyvoll mot nordøst fr å skjerme tollstasjonen mest mulig mot elgtrekket. Dette vil kunne redusere påvirkningen tiltaket vil ha for dette delområdet.

Som et avbøtende tiltak som ikke er en del av selve konsekvensutredningen, er det gjort vurderinger av mulighet for restaurering av arealet ved den gamle kontrollstasjonen. Dette området er relativt likt området for den nye kontrollstasjonen med tanke på arter. Det anbefales at så mye som mulig av toppmassene fra tiltaksområdet tas av og ivaretas slik at de kan benyttes i revegeteringen av restaureringsområdet. Dersom det er praktisk mulig bør også trær og busker ivaretas og brukes i revegeteringen, særlig siden revegetering i dette området går sakte. Hvordan dette skal utføres i praksis må detaljplanlegges før arbeidene igangsettes.

7. Utredning av planforslaget i henhold til naturmangfoldloven §§ 8-12

7.1 § 8 – kunnskapsgrunnlaget

Området er kartlagt etter gjeldende metodikk og kunnskapsgrunnlaget anses som tilstrekkelig for å belyse tiltakets konsekvenser for naturmangfold.

7.2 § 9 – Føre-var-prinsippet

Kunnskapsgrunnlaget er vurdert som tilstrekkelig og føre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse

7.3 § 10 – Økosystemtilnærming og samlet belastning

Den nye kontrollstasjonen innebærer utbygging av et areal som i dag er et naturområde. Det er ikke viktige naturtyper som blir berørt av tiltaket, og ikke rødlistearter som blir berørt av tiltaket, men likevel er det nedbygging av et areal med «vanlig» natur, og således vil det medføre noe økt belastning av økosystemet på lokalt nivå. I tillegg vil det være noe påvirkning av det nærliggende elgtrekk. Det anbefales å etablere en støyvoll mot nordøst for å minimere denne påvirkningen, men det er ikke forutsatt og/eller sikret en slik i planen.

7.4 § 11 – kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er gjort tiltak for å unngå inngrep i myr, også med tanke på midlertidig riggområde. I tillegg har tiltakshaver planer om å restaurere området hvor dagens kontrollstasjon ligger. Arbeidet med denne restaureringen må detaljeres videre før igangsettelse, og tiltakshaver skal bekoste denne prosessen og restaureringsarbeidet. Det anbefales også at det vurderes om det er mulig å etablere støyvoll mot nordøst for å skjerme elgtrekket. Det må uansett benyttes lyskilder som ikke, eller i minst mulig grad kaster lys utover det arealet som har behov for opplysning.

7.5 § 12 – Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Det er gjort tiltak i planen for å unngå inngrep i myrrealene i området. Fra formålsgrensa for offentlig og privat tjenesteyting er det på det minste i underkant av 60 meter avstand. Det skal imidlertid anlegges midlertidig riggområde nærmere enn formålsgrensa, men det er lagt til en buffer på minimum 5 meter fra myrkanten til ytterkanten av det midlertidige riggområdet. Dette er gjort for å minimere risikoen for eventuelle hendelser på riggområdet med forurensning eller andre typer negativ påvirkning på myra.

Med tanke på plassering av den nye tollstasjonen, har det vært en prosess i forkant av reguleringsarbeidet hvor ulike alternative lokasjoner er vurdert. Det er blant annet tollfaglige vurderinger som gjør at det tilrettelegges for valgte plassering for den nye kontrollstasjonen. Det er også blant annet tollfaglige vurderinger, og i tillegg sannsynlighet for kvikkleire, som ligger til grunn for at det ikke har vært vurdert å anlegge den nye stasjonen i området der dagens tollstasjon ligger. I stedet skal den gamle stasjonen rives og området restaureres.

Med tanke på alternativ plassering innenfor det avsatte arealet i overordnet plan, har det vært en prosess for å finne beste plassering av kontrollstasjonen. Med tanke på naturmangfold isolert sett var anbefalingen å legge den nye kontrollstasjonen helt inntil grensa mot Finland, for å trekke den lengst mulig bort fra elgtrekket og dermed minke påvirkningen anlegget vil ha på dette. Det er likevel valgt å legge kontrollstasjonen lengst nordøst i arealet fra overordnet plan, med bakgrunn i flere faktorer, deriblant tollfaglige vurderinger.

8. Oppsummering/konklusjon

Den nye kontrollstasjonen mot finskegrensa ved Neiden er planlagt anlagt nordøst i arealet som er avsatt for dette formålet i overordnet plan. Det er ikke viktige naturtyper eller andre viktige naturverdier innenfor tiltaksområdet, men en del av et større myrkompleks er delvis innenfor plangrensa. På det nærmeste er tiltaksområdet i underkant av 60 meter unna myrkanten, og midlertidig riggområde som er planlagt delvis utenfor formålsgrensa har en buffer på minimum 5 meter fra myrkanten for å minimere risikoen for uønsket negativ påvirkning ved eventuelle hendelser.

Størsteparten av planområdet har «noe verdi» med tanke på naturmangfold, men influensområdet er definert til å også omfatte nærliggende viktig elgtrekk nord for området, og denne har «middels verdi» for naturmangfold. Selv om tiltaket ikke påvirker viktige naturverdier direkte, er det snakk om utbygging av et areal som i dag er et område med «vanlig» natur for området. Dette, sammen med nærheten til viktig elgtrekk, gjør at tiltakets samlede konsekvens er vurdert som «**noe negativ konsekvens**» (øvre sjikt innenfor kategorien). Det er ikke snakk om økt trafikk eller aktivitet sammenlignet med dagens situasjon sett i et større perspektiv, men denne aktiviteten flyttes fra der den er i dag, til dette nye området hvor det i dag kun er gjennomkjøring.

Som et avbøtende tiltak som ikke er en del av konsekvensutredningen, skal det utføres restaurering av området hvor dagens tollstasjon ligger. I forbindelse med dette anbefales det at toppmasser og busker/trær fra planområdet tas vare på og benyttes i revegeteringen. Dette er et område hvor slik revegetering går relativt sakte, og ved å benytte masser og planter fra det nye området vil det gi revegeteringa god hjelp.

Kunnskapsgrunnlaget om områdets naturverdier er vurdert som tilstrekkelig i henhold til naturmangfoldloven § 8, og føre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse. Med tanke på samlet belastning er det snakk om utbygging av et areal som i dag er et naturområde. Det er ikke viktige naturtyper som blir berørt av tiltaket, og ikke rødlistearter som blir berørt av tiltaket, men likevel er det nedbygging av et areal med «vanlig» natur og påvirker også et registret viktig elgtrekk indirekte. Således vil utbyggingen medføre noe økt belastning av økosystemet på lokalt nivå.

Med tanke på alternativ plassering har det vært en prosess i forkant av reguleringsarbeidet hvor ulike alternative lokasjoner er vurdert. Det er flere elementer som har vært vurdert i denne prosessen, som for eksempel reindriftsfaglige og tollfaglige vurderinger. Det er blant annet sannsynlighet for kvikkleire som ligger til grunn for at det ikke er aktuelt å legge den nye stasjonen i området der dagens tollstasjon ligger. For ytterligere informasjon, se nærmere beskrivelse i planbeskrivelsen.

Det har også vært en prosess for å finne beste plassering av kontrollstasjonen innenfor området som er avsatt i overordnet plan. I denne prosessen var det ønskelig å legge kontrollstasjonen så langt bort fra elgtrekket som mulig, og i alle fall unngå at utbyggingen berører myrområdet. Det er likevel valgt å legge kontrollstasjonen lengst nordøst i arealet fra overordnet plan, men den er lagt utenom myrområdet. Det er tollfaglige vurderinger som hovedårsaken til at stasjonen legges der. I tillegg ville det vært utfordrende å få til nok areal uten å berøre myr ved å legge tollstasjonen inntil riksgrensa.